

Kuortaneen strateginen aluesuunnitelma 2023-2030

Johdanto

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksen myötä kunnan toimintakenttä muuttuu. Tähän asti suurimman menoerän muodostanut sote poistuu kunnan rahoitusvastuusta, mutta samalla myös verotulot ja valtionosuudet pienenevät merkittävästi. Sote-uudistusta seuraavana muutoksena on pari vuotta myöhemmin tapahtumassa työvoima- ja yrityspalveluiden kuntien järjestämisvastuulle siirtyminen. Tulevaisuudessa kunnan tehtäväkentässä korostuvat ja sen myötä taloudellisia panostuksia edellyttävät esimerkiksi sivistys-, työllisyys- ja ympäristöasiat. Näihin vahvasti liittyvät ja niiden läpi leikaten kulkevat esimerkiksi hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (hyte) sekä elinvoiman kehittäminen. Alueellinen suunnittelu ja kunta toimintaympäristönä ovat tärkeässä roolissa niin hyten kuin elinvoimakysymystenkin kannalta. Aluesuunnittelu osaltaan mahdollistaa ja vahvistaa kunnan pärjäämistä myös tulevaisuudessa haluttuna ja eteenpäin tähtäävänä asuinpaikkana.

Kuortaneen strategisen aluesuunnitelman valmistelu on käynnistetty kunnassa vuonna 2021. Tavoitteena on ollut rakentaa tietynlainen Master Plan ohjaamaan esimerkiksi kunnassa tulevaisuudessa tehtäviä kaavoitustoimenpiteitä tai muuta alueellista suunnittelua. Suunnitelman laadinnan lähtökohtana on ollut vuonna 2017 hyväksytty ja vuonna 2019 päivitetty kuntastrategia, mutta sen valmistumisessa on odotettu ja huomioitu myös syksyllä 2022 valmistunut ja hyväksytty uusi kuntastrategia. Strateginen aluesuunnitelma toimii kuntastrategian yhtenä alastrategiana / sen toimintaohjelmana.

Aluesuunnitelmatyön alkuvaiheessa sille asetettiin teemoina seuraavat tavoitteet: Matkailu ja virkistystoiminta, liikenneyhteydet, maanhankinta järkeviltä alueita, seudullinen yhteistyö, kaavaprosessin nopeuttaminen, vesistöt (järvet) sekä etätyön mahdollisuudet.

Työssä on kehitetty tulevaisuuden mallia kunnan aluesuunnittelun ja -kehittämisen kannalta. Vaihtoehtoiksi on työskentelyssä valikoitunut neljä toisistaan osittain poikkeavaa, mutta myös yhtäläisyyksiä sisältävää kokonaisuutta.

Malli 1 "Ydinkeskustan tiivistäminen ja siihen kehityspanosten suuntaaminen"

Malli korostaa keskustan kehittämistä esimerkiksi käynnissä olevan Leader-hankkeen (Keskustan kehittämishanke) kanssa samansuuntaisesti. Malli tuo esille keskustan elinvoimaisuutta ja sen edelleen vahvistamista kunnan vetovoimatekijänä. Esimerkiksi Kirkkorannan merkitys sekä sen tunnettavuuden ja monikäyttöisyyden lisääminen on tärkeässä roolissa. Myös vapaa-ajan asumiseen liittyvä Puutarhakylä osana keskustaa nousee mallissa esille. Kuortaneen keskustan alueita tulee kehittää ja markkinoida esimerkiksi yhteyksien näkökulmasta.

Malli 2 "Panokset hajautetusti; kylien elinvoimaisuuteen erityinen huomio"

Kuortaneella on kysyntää suurista, luonnon äärellä sijaitsevista tonteista. Malli korostaakin välttämättä ja taajaman ulkopuolella asumista, joka voidaan nähdä kilpailuvalttina suurempiin kaupunkeihin nähden. Kuortane näyttäytyy vaihtoehtona kaupungille ja mahdollistaa maaseudulla ja luonnon äärellä asumisen, palvelujen ollessa kuitenkin sopivan lähellä saatavissa. Kunnassa on paljon aktiivisia kyläyhdistyksiä.

Malli 3 "Vesistön ja virkistysalueiden erityinen huomioiminen"

Malli profiloi Kuortanetta erityisesti luonnon kautta, eräänlaisena "luontokuntana", ja nostaa tämän kautta kunnan profiloitumisen eräällä tavalla uudella tasolla. Kunnan vahvuutena ovat monet sen alueella sijaitsevat vesistöt, esimerkiksi Kuortaneenjärvi, Kuhajärvi, Lapuanjoki ja Kaarankajoki. Kunnassa on paljon vapaa-ajanasumisen, matkailun ja retkeilyn mahdollisuuksia, niin kuntalaisille tai siellä kesänsä viettäville kuin kunnassa vain käymässä olevillekin. Malli nostaa esille matkailun kehittämiskohteet ja -alueet. 1-mallin tavoin myös tässä mallissa Kirkkoranta korostuu. Vesistöön liittyen rantareitistöt ja niiden rakentamismahdollisuudet nousevat esille. On tärkeää myös pohtia missä määrin kunnalle tyypilliset kulttuuri- ja maisema-arvot asettavat rajoituksia, missä ne taas nousevat kunnan vahvuustekijöiksi.

Malli 4 "Tieyhteydet kehityksen ja kasvun määrittelijänä" (esimerkiksi Kantatie 66 ja Seinäjoentie)

Tieyhteydet mahdollistavat kunnan näkyvyyden ja pääsemisen kehityksen "imuun". Teiden kehittämisessä tarvitaan tiivistä yhteistyötä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY) kanssa sekä vaikuttamista valtion taholle. Teiden kuntoa ja liikenneturvallisuutta tulee parantaa. Kunnan läpi kulkevan kantatie 66:n varren kehittämiseen on panostettava. Kuortaneen logistinen sijainti tulee ottaa vahvuuden moottoriksi, ja saada kaikki hyöty irti maantieteestä. Kuortaneen työpaikat

ovat saavutettavissa hyvin, lisäksi Kuortane on hyvä asumiskunta ja pendelöintimahdollisuudet naapurikuntiin ja kauemmaskin kunnossa.

Työn jatkamiseksi on malleihin liittyen pohdittu esimerkiksi seuraavia kysymyksiä:

- Kulttuuri- ja maisematekijöiden roolit eri vaihtoehdoissa?
- Mitä rajoitteita on kunkin mallin ja siihen voimakkaammin panostamisen kohdalla?
- Miten elinkeinotoiminnan (esimerkiksi teollisuus- ja yritystoiminta-alueiden) kehittäminen nivoutuu eri mallivaihtoehtoihin?
- Onko kunnassa tarvetta kokonaan uusien asuin- tai yritysalueiden (isompien tai pienempien) suunnitteluun ja toteuttamiseen?
- Mikä malli mahdollistaa / on yhdenmukainen esimerkiksi Kuortaneen Urheiluopiston kehittymisen kanssa parhaiten?
- Mikä vaihtoehtomalli turvaa parhaiten Kuortaneen kasvun ja kehittymisen?
- Mikä malli vastaa parhaiten työlle asetettuihin tavoitteisiin / keskeisiin teemoihin aihealueittain?
- Miten mallit suhteutuvat laajempaan alueelliseen näkökulmaan, esimerkiksi maakuntakaavat?

Mitään hahmotelluista ja tarkastelun kohteena olleista mallivaihtoehdoista ei ole haluttu ottaa suoraan jatkokehittämisen kohteeksi, vaan malleista on pyritty löytämään parhaat, kunnan strategianmukaiseen kehittämiseen soveltuvat asiat. Lisäksi kunnan aluekehitykseen liittyen on laadittu nykytilaa ja tulevaisuutta kuvaava SWOT (vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet, uhat) -analyysi.

SWOT-analyysi Kuortaneen aluekehityksestä

<p>Vahvuudet</p> <p>Vesistöt, luonto, maisema, kauneus Sijainti Urheilupuiston tunnettavuus / yhteys Opiston kanssa Turvallisuus, yhteisöllisyys Historia (esim. Alvar Aalto ja Klemetti) Elävät kylät Nuorekas katukuva</p>	<p>Heikkoudet</p> <p>Tie Ruona – Kurejoki Teiden hoitoluokitus Rakentamisen puute Maisema-alueiden rajaus Aluearkkitehdin puute, kaavoituksen hitaus Kevyen liikenteen väylien vähäisyys</p>
<p>Mahdollisuudet</p> <p>Tie Seinäjoki - Jyväskylä Kuortaneen kautta Seinäjoen läheisyys Asukasluvun lisääminen Vesistöt, luonto (luontomatkailu) Kuortaneella kunnan ulkopuolelta työssäkäyvien muutto kuntaan asumaan Kaatialan louhos Yhteisöllinen mökkikylä Kuortaneenjärven kesäveden korkeuden muuttaminen Leader-rahoituksen runsaasti tarjolla oleminen Olemassa olevien kohteiden kehittäminen Opiskelijat ja monipaikkaisuus</p>	<p>Uhat</p> <p>Kuortaneenjärven kunto Olemassa olevien kohteiden ylläpito (esim. ampumaradan kunto) Tiestön kunnan heikentyminen Rakentajien puute Ilmastonmuutos</p>

Kuortaneen alueellinen kehityskuva

Mallivaihtoehtojen työstämisen ja SWOT-analyysin kautta on syntynyt Kuortaneen alueellinen kehityskuva, joka muodostuu seuraavista osatekijöistä:

1) Vesistöjen ja kulttuuriympäristön hyödyntäminen

Kuortane poikkeaa suurimmasta osasta eteläpohjalaisia kuntia juuri vesistöjen osalta. Lapuanjoki sekä Kuortaneenjärvi ovat ohjanneet asutuksen sijoittumista kauan; ensin vakituisen asumisen ja myöhemmässä vaiheessa 1960-luvulta alkaen vapaa-ajanasumisen. Myös muut kunnan pienempien järvien rannat ovat suosittuja vapaa-ajanasumisen kohteita. Kuortaneenjärvellä, Lapuanjoella, Kuhajärvellä ja Kaarankajärvellä on rantarakentamisen mahdollistavat kaavat muiden järvien ollessa pääosin kaavoittamattomia. Kuortaneenjärvi, Kaarankajärvi, Lapuanjoki, Kaarankajoki ja Uitonluoma ovat ekologiselta luokitukseltaan tyydyttävässä kunnossa, Lakajoki sekä Kätkänjoki hyvässä kunnossa. Muita vesistöjä ei ole luokiteltu. Kuortaneenjärvellä ja Porraslammella on ollut useita vesistöjen tilaa parantavia kunnostushankkeita ja kunnostustoimia harjoitetaan edelleen. Kuortaneenjärvellä ja Kuhajärvellä on Kirkkorannan lisäksi yleisiä uimarantoja sekä venepaikkoja ja veneenlaskuiskia mahdollistamaan järville sekä Lapuanjoelle pääsyn ja veneiden säilytyksen. Uimarannat, veneenlaskuiskat ja veneiden säilytystilat puuttuvat Porraslammelta, Löyänjärveltä, Saarijärveltä sekä Kyrösjärveltä.

Vesistöjä hyödynnetään kesäisin lähinnä virkistyskalastukseen, uimiseen sekä muuhun vesillä liikkumiseen. Vesistöillä on myös huomattava maisemallinen merkitys. Talviaikana osalla vesistöistä harjoitetaan virkistyskalastusta ja jääolosuhteiden salliessa hiihtoa, retkiluistelua, moottorikelkkailua sekä muuta jäällä liikkumista. Moottoriurheilukilpailuita varten aurattuja jääratoja on aurattu lähinnä Kuhajärvelle. Kuortaneenjärven Mustapäänlahdella on järjestetty suosittuja jääraveja jääolosuhteiden salliessa. Vesiliikennelain mukaisia nopeusrajoituksia / kieltoja on asetettu Sysilammelle, Hallisenlammelle, Kaarankajoelle, Lapuanjoelle sekä Kaarankajärvelle.

Vakituisen, vapaa-ajanasukkaiden sekä kunnassa vierailevien mahdollisuutta hyödyntää vesistöjä ympärivuotisesti voidaan parantaa ylläpitämällä nykyisiä uimarantoja ja veneenlaskupaikkoja sekä kehittämällä niihin uusia palveluita kuten erilaisten

vesikulkuneuvojen lainausmahdollisuutta esimerkiksi Kirkkorantaan Kesäpesän yhteyteen. Rantareitistön suunnittelu, rakentaminen sekä merkitseminen maastoon Haavistoharjun läheisyydestä Majanrannan ja Kirkkorannan kautta aina Urheiluoopistolle saakka toisi uuden mahdollisuuden hyödyntää Kuortaneenjärveä ja jo olemassa olevia rakenteita kuten Majantien näkötornia, Kuismankartanon Leijonakotaa ja Aholankankaan kotaa.

Porraslammen, Löyänjärven, Saarijärven sekä Kyrösjärven rannoilta tulisi selvittää veneenlaskuun soveltuvia ranta-alueita kunnan omistukseen hankittavaksi tai vuokrattavaksi ja samalla selvittää onko tarvetta uimarannalle rakenteineen.

Valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin kuuluvan Kuortaneenjärven kulttuurimaiseman arvo perustuu Kuortaneenjärveä ja Lapuanjokilaaksoa ympäröivään tasapainoiseen viljelymaisemaan, jota luonnehtivat monet hyvin hoidetut pohjalaistalot pihapiireineen. Alueella on poikkeuksellisen paljon vanhaa rakennusperintöä sekä perinteisessä asussaan säilyneitä kyläkokonaisuuksia. Kuortaneenjärvi muodostaa alueelle oman hallitsevan maisemaelementtinsä hiekkarantoihin, rantatörmäisiin ja ruovikkoisiin lahtineen. Alueen kylät ovat poikkeuksellisen komeita ja hyvin säilyneitä. Teiden varsille kasvaneiden nauhakyljen pihapiirit muodostuvat useista rakennuksista. Alueen rakennuskannassa on säilynyt paljon kaksikerroksisia pohjalaistaloja. Kuortaneenjärven länsipuolta kulkevalta maantieltä aukeaa edustavia näkymiä kohti Kuortaneen arvokasta kirkkoympäristöä.

Kuortaneenjärven ympäristön maisemaa ovat viime vuosikymmeninä muuttaneet ennen kaikkea loma-asutus sekä entisille peltoalueille rakennetut uudisrakennukset. Lapuanjoen itäpuolella peltoa on myös metsitetty. Perinteinen viljelymaisema on kuitenkin säilynyt monin paikoin avoimena, ja rikas rakennusperintö antaa alueelle persoonallisen ja arvokkaan ilmeen (Etelä-Pohjanmaa Södra Österbotten, Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet Nationellt värdefulla landskapsområden VAMA 2021; 26-29).

Maatalous on avainasemassa maisemien avoimena pysymiseen ja kaavoituksella sekä rakentamisen ohjauksella voidaan ohjata rakentamista avoimena säilytettäviltä arvokkailta peltoaukeilta muun muassa maisema-alueen reunavyöhykkeille. Arvokkaiden kaksifooninkisten talojen ja niiden pihapiirien säilymistä voidaan edesauttaa neuvomalla ja ohjaamalla kiinteistöjen omistajia korjausrakentamisessa sekä kartoittamalla taloudellisen tuen hakemismahdollisuuksia valtion eri viranomaisilta.

Järvien ja jokien ohella tärkeänä vesistökohteena kunnassa on myös Kaatialan louhos, joka palvelee suosittuna luolasukellus- ja kiviarrastuskohteena. Lisäksi Kaatialalla on merkitystä myös luontomatkailun kannalta.

2) Keskusta, Nokua ja Urheiluopisto

Jotta asuminen Kuortaneen keskusta-alueella olisi sujuvaa ja toimivaa, tulee tavoitteeseen pyrkiä useita toisiaan tukevia keinoja hyväksi käyttäen.

Olemassa olevia alueita tulee kehittää, tiivistämällä ja ottamalla käyttöön / myyntiin tyhjilleen jääneitä tontteja ja mahdollisia reuna-alueita, erityisesti hyvillä rakennuspaikoilla (esimerkiksi Kortesmäki ja sen läheisyys). Alueita, joissa tontteja on paljon myymättä, tulee tarvittaessa asemakaavoittaa uudelleen (esimerkiksi Nokua) tai tarvittaessa kaavoittaa lisää asuinkäyttöön tarvittavaa maata (esimerkiksi Pennalan alue). Kaavoitettaessa tulee kuitenkin muistaa, että Kuortaneen kokoisella paikkakunnalla toivotaan palvelujen lisäksi asumisväljyyttä.

Keskustan-Mäyrän yleiskaavoituksen uusimisella voidaan myös tiivistää ja kehittää keskusta-alueen ja sen läheisyyden asutusta.

Kaavoittamisen yhteydessä tulee suunnitelluksi muun muassa pyörätieyhteydet keskustan alueella, huomioiden esimerkiksi Urheiluopiston alueen parempi liittyminen muuhun keskustaajama-alueeseen ja kulkuyhteydet eri alueiden välillä. Myös polku- ja luontoverkosto tulee huomioida ja mahdollisuuksien mukaan kehittää sitä, esimerkiksi keskusta-alueella pyörä- / luontoreitti järven rannassa, liittyen järveä kiertävään reittiin. Myös mahdollisuudet keskustan rakentamattomien alueiden kehittämiseen esimerkiksi puisto- ja bulevardityyppisesti tulee selvittää.

Nykyisissä kaavoissa ja niiden hengessä tulee huomioida maisema-alueet sekä niiden hoito ja avoimena pito. Huolehtia tulee myös että kunnan yhteiset alueet ovat linjassa kaavavaatimusten kanssa, samalla kannustaen yksityisiä kiinteistöjen omistajia maisema-alueiden hoitoon.

Keskustien varresta löytyy tiloja pienimuotoiseen toimintaan yritystoimintaa varten.

Teollisuusrakentamista varten Sampolan ja Haaviston alueilla on tontteja ja tarvittaessa maata, jolle on mahdollisuus kaavoittaa lisää teollisuudelle sopivaa aluetta.

3) Seinäjoki-läheisyyden hyödyntäminen

Kuortane sijaitsee maakuntakeskus Seinäjoen naapurissa ja kuuluu Seinäjoen työssäkäyntialueeseen. Pendelöintiä kunnan ja maakuntakeskuksen välillä on runsaasti, Alavuden ohella Seinäjoki on työpaikkaliikenteen suuntautumisen pääsuunta Kuortaneelta. Seinäjoen ja Kuortaneen välinen seututie 697 on kohtuullisen vilkkaasti liikennöity, palvelen kyseisten kuntien välisen liikenteen ohella myös muun muassa Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Suomen maakuntien välistä kulkua. Valtatien 18 linjauksen muuttamista kulkemaan Kuortaneen Mäyryn kautta on selvitetty vuoden 2022 aikana, ja kunnan näkökulmasta muutos olisi hyvin perusteltu ratkaisu. Jo tällä hetkellä liikennelaskenta todentaa kyseisellä tiellä kulkevan ajoneuvoja selkeästi enemmän kuin valtatie nyt voimassa olevan linjauksen Kouran ja Sydänmaan kylien osuudella. Kuortaneen ja Seinäjoen välinen tie tarvitsee joka tapauksessa kehittämistä esimerkiksi hoitoluokituksen nostamisen ja katuvalojen lisäämisen kannalta, joilla on liikenneturvallisuutta ja myös tien käyttöä entisestään lisäävä vaikutus. Tien kehittäminen edistää Kuortanetta myös vaihtoehtoisena asumiskuntana maakuntakeskukselle.

Maakuntakeskuksen läheisyyden ohella Kuortane asumiskuntana houkuttelee esimerkiksi kauniin luontonsa (järvet, maisemat) sekä vahvan urheilun keskittymänsä ansiosta. Työpaikkaomavaraisuus Kuortaneella on Etelä-Pohjanmaan korkeimpia, viimeisten tilastojen mukaan 101 %. Omakotitalotonttien hintataso kunnassa on selvästi Seinäjokea edullisempi. Tarjontaa tonttien osalta löytyy niin kuntakeskuksen kuin kylienkin alueilta. Kuntamarkkinoinnissa korostetaan luontoon, liikkumiseen ja sijaintiin liittyvien vahvuustekijöiden ohella kunnan hyviä, kaikenikäisille kohdistuvia palveluja. Kunnan palveluverkkoon onkin menneinä vuosina resursoitu päättäväisesti, varmistaen näin laadukkaat palvelut kuntalaisille. Tulevina vuosina harkittuja, kuntastrategian mukaisia investointeja toteutetaan edelleen. Kuntastrategian mukaisesti monipuolisia asumisvaihtoehtoja kunnassa kehitetään, liittyen muun muassa vuokrataloasumiseen. Kunnan omistamat asunnot ja niihin liittyvä vuokraustoiminta on siirtynyt käytännössä kokonaan kunnan tytäryhtiö Kiinteistöosakeyhtiö Kuortaneen Asunnoille.

Seinäjokeen nähden Kuortane palvelee myös houkuttelevana mökkikuntana, lyhyen ajomatkan päässä. Esimerkiksi Kuortaneenjärvi on tunnettu ja maakunnan mittakaavassa merkittävä vapaa-ajan asumista palveleva vesistö. Vuoden 2020 tilaston mukaan eteläpohjalaisista kunnista asukaslukuunsa suhteuttaen Kuortaneella onkin viidenneksi eniten kesämökkejä. Tänä päivänä vapaa-ajan asumisen merkitys kasvaa entisestään muun muassa siksi, että asunnot mahdollistavat lisääntyvästi myös ympärivuotisen asumisen. Kuortaneen sijainti lähellä Seinäjokea mahdollistaa myös mökeiltä maakuntakeskuksessa töissä kulkemisen helpommin

kuin kauempaa. Kaikkiaan monipaikkaisuuden merkitys tulee tulevaisuudessa lisääntymään, ja asia on Kuortaneen kannalta kiinnostava. Vapaa-ajan asukkaiden merkitys kunnalle on tärkeä.

Kuortaneella ei ole suuremmille kaupungeille tyypillisiä aamu- tai iltapäiväruuhkia. Liikkuminen on sujuvaa, joka osaltaan vähentää kiirettä ja ehtimisen haasteita.

4) Infra ja liikenneyhteydet

Rakennetun infrastruktuurin näkyvimpänä osa-alueena kunnassa on olemassa oleva tieverkosto. Tiet jaetaan kolmeen ryhmään tienpitäjän mukaan; maantiet (valtatiet, kantatiet, seututiet, yhdystiet) kuuluvat valtiolle, asemakaava-alueen kadut kunnille ja yksityistiet tieosakkaille.

Kuortaneen kunta on pinta-alaltaan selkeä ja muodoltaan yhtenäinen, miltei ympyrän muotoinen. Tämän kokonaisuuden halkaisee melkein keskipisteestä kaksi isompaa maantietä, etelästä pohjoiseen kantatie 66 ja lännestä itään seututie 697. Parhaimmillaan nämä tiet muodostavat ulkoisesti hyvät kulkuyhteydet kuntaan ja sisäisesti koko kunnan alueella. Pelkkä tieverkoston olemassaolo ei kuitenkaan riitä, vaan tiestö ja risteysalueet on oltava turvalliset sekä hyvässä kunnossa niin kesällä kuin talvellakin. Kunnassa eräs vilkkaasti liikennöity risteysalue on niin sanottu Mäyryn risteys, jossa kohtaavat reitit maakuntakeskuksesta itäiselle Etelä-Pohjanmaalle sekä vaihtoehtoinen maakuntakeskuksen ohittava etelä-pohjoissuuntainen tie. Liikennemäärien vuoksi risteysalueen ympäristö on potentiaalinen palveluliiketoiminnan kehitysalue, jonka kehittäminen on mahdollista jo nykyisen osayleiskaavan perusteella. Risteysalueen turvallisuutta on myös syytä kehittää, koska risteyksessä on tapahtunut useita vakavia onnettomuuksia ja vaaratilanteita.

Yksityisautoilun ja ammattiliikenteen käytön lisäksi tiestön tulee palvella myös joukkoliikenteen palveluja. Hyvä joukkoliikenteen palvelu edellyttää puolestaan kattavaa ja asiakasystävällistä aikataulua ja riittävää kalustoa. Joukkoliikenne ei välttämättä pyöri kannattavasti pelkästään asiakasmaksuilla vaan toiminta edellyttää myös valtiovallan tukitoimenpiteitä.

Kunta toimii katuverkoston ylläpitäjänä asemakaava-alueillaan. Kunta on tehnyt kadunpitopäätöksen Kirkkotien ja Keskustien osalta ja näin nämä katuosuudet ovat siirtyneet valtiolta kunnalle kunnossapitovastuineen. Tämä mahdollistaa kyseisten katuosuuksien paremman kunnossapitotason aikaisimpiin vuosiin verrattuna. Kunnossapidon tarkastelun lisäksi on tärkeää, että kunta rakentaa aktiivisesti myös uusia katuja teollisuus- ja asuntoalueille kaavojen valmistumisen jälkeen.

Kevyenliikenteenväylien suunnittelu ja rakentaminen on nähty tärkeäksi kunnassa. Ruonalle on valmistunut kantatien varteen kevyenliikenteenväylä ja Mäyryyn Vierteentien jatkeen suunnitelma on hyväksyttävänä Traficomilla. Kehittämistä jatkossakin tarvitaan, esimerkiksi keskusta-alueen kevyen liikenteen väylät tulevat olemaan tarkastelun kohteena. Kirkkotien eteläosaan tällainen on juuri valmistunut ja myös tien pohjoisosalle on varaus väylälle suunniteltu.

Kuortaneen kunta ja yksityistiekunnat ovat sopineet kunnossapitosopimuksen keskenään. Kunta varaa talousarviossa määrärahat ja kilpailuttaa urakoitsijat kunnossapitoon. Näin halutaan varmistaa, että kylille johtavat hiekkatiet ovat liikennöitävässä kunnossa ja koko kunta pidetään elinvoimaisena.

Rakennettuun infraan kuuluu olennaisena osana toimiva ja hyvässä kunnossa oleva vesijohto- sekä viemäriverkosto pumppaamoinen. Lappavesi Oy toimittaa tukkuvesiyhtiönä osakaskuntaan puhtaan veden ja jätevesi pumpataan esikäsittelylaitoksen kautta siirtolinjaa pitkin Lapuan Jätevesi Oy:lle puhdistettavaksi. Puhdas juomavesi on kaiken toiminnan perusedellytys ja siksi kunta on varannut talousarvioissaan pitkäjänteisesti määrärahoja vanhan verkoston parantamiseen. Tämä jatkuu suunnitellusti edelleen.

Edellisten vuosien poikkeukselliset ajat ovat näyttäneet informaatioteknologian tuomat mahdollisuudet etätöiden tekemiseen ja etäkokouksien pitämiseen. Kuortaneen kunta on ollut edelläkävijä valokuituverkoston rakentamisen mahdollistajana ja rakentaja olemalla yksi perustajaosakas Verkko-osuuskunta Kuuskaistassa. Kunnan alueella on näin ollut jo pitkään toimiva internet-yhteys keskustan ja kylien alueella. Tämä mahdollistaa vastaanottamaan myös jatkossa kuntaan muuttavat asukkaat tarjoamalla hyvät etätyöyhteydet.

5) Elinvoimaiset kylät

Asumisen suhteen kehityksen ei tule keskittyä pelkästään kirkonkylän keskustaajaman alueelle, vaan on hyödynnettävä tehokkaasti houkuttelevat kohteet koko kunnan alueella. Vahvoja houkuttelevuustekijöitä ovat vesistöt, joista merkittävin on Kuortaneenjärvi ja valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue järven ympäristössä sekä jokialueet järven etelä- ja pohjoispuolella aina naapurikuntien rajoille asti. Näistä alueista potentiaalisimmat ja helpoiten hyödynnettävissä ovat järven länsipuolella Länsirannan alue sekä itäpuolella vanhaa kantatietä noudatteleva vyöhyke Ruonalta Mäyryyn. Näiltä alueilta on myös suhteellisen lyhyt etäisyys keskustaajaman palveluihin ja niissä on jo valmiiksi kaavoitettuja alueita.

Kaikista halutuimpia paikkoja vakituiseen asumiseen ja vapaa-ajan asumiseen ovat tontit, jotka rajoittuvat suoraan vesistöön. Näiden tonttien määrä on kuitenkin rajallinen, joten koko maisema-alue sekä järvinäköalalla olevat alueet tulisi ottaa tehokkaampaan käyttöön. Maisema-alueella kaavoitus rajaa rakentamismahdollisuuksia merkittävästi, joten jo kaavoissa olevat asuinalueet, kuten Länsirannan Nisulan alue sekä Pennalan alue, on helpoin ottaa ensimmäisenä käyttöön. Pennalaan on mahdollista luoda täysin uusi luonnonläheinen asuinalue lähellä järveä ja keskustaajaman palveluja. Ranta-alueen tehokkaampi hyödyntäminen on mahdollista myös rakennetun ranta-alueen tiiviimmällä rakentamisella esimerkiksi puutarhakylän tyylisillä ratkaisuilla. Puutarhakylälle sopivat alueet vaativat jatkoselvittämistä ja kaavoittamista, mutta niitä voisi olla esimerkiksi Ruonan / Sysilammen alueella.

Koko kunnan alueen kulkuyhteyksien kehittäminen on tärkeää alueiden houkuttelevuuden kannalta. Kuortane on vahvaa maatalousaluetta ja muutakin yritystoimintaa on laajasti ympäri kuntaa. Auto- ja raskaanliikenteen lisäksi myös kevyenliikenteen vaihtoehtoja ja maisema- aluetta ja vesistöjä hyödyttäviä ulkoilureittejä tulee kehittää. Esimerkiksi Kuortaneenjärven ympäri kiertävät tiet ovat myös suosittuja pyöräilyreittejä ja näiden teiden kuntoa ja valaistusta on hyvä edistää.

Merkittävän haasteen keskustaajaman ulkopuolisten alueiden kehittämiseksi luo kunnan omistaman maan vähyyks. Kunnan tuleekin maanhankinnassa ottaa vahvemmin huomioon myös keskustaajaman ulkopuoliset alueet, joissa nähdään suurin kehittämispotentiaali. Energiarakentaminen pyritään sijoittamaan alueille, joissa siitä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa asumiselle ja muulle yritystoiminnalle.

Kärkikohteet kartalla

Kartalle on kuvattu alueen kärkikohteita niiden toteuttamisvalmiuden mukaan. Vihreät ovat heti valmiita toteutettaviksi, kun taas keltaiset vaativat lisävalmisteluja, kuten esimerkiksi kaavoitusta tai yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa.

Kehityskuvan toteutus ja päivittäminen

Alueellinen kehityskuva huomioidaan kunnan tulevassa aluesuunnittelussa (sisältäen esimerkiksi kaavavalmistelut). Se toimii sytykkeenä ja ideoiden antajana vielä kuntastrategiaa pidemmälle ja konkreettisemmalle tasolle menevässä kehittämisessä ja käytännön toimenpiteiden toteuttamisessa. Alueellinen kehityskuva luo lähtökohdan alueelliselle kehittämistyölle. Samanaikaisesti on kuitenkin muistettava, ettei jokin siihen temaattisesti sisältyvätönkään asia tai tekijä ole alueellisen suunnittelun ja tulevaisuuden kannalta merkityksetön. Myös niitä on kunnassa tarvittaessa kehitettävä ja vietävä eteenpäin. Strategia on kuitenkin valintaa, eikä sen sisältö saa olla liian kaikenkattava. Strategian tulee sisältää siihen kuuluvan ajanjakson kehittämisen kärkihankkeet.

Strateginen aluesuunnitelma on laadittu vuosille 2023–2030. Suunnitelmakauden aikana sitä tullaan tarvittaessa päivittämään. Viimeistään uuden kuntastrategian valmistuessa valtuustokauden 2025–2029 alkuvaiheessa, tullaan myös aluesuunnitelma uudistamaan.

